

Fadern Jonas

Jonas
Född 1891-04-27
i Styrnäs

Anny

Gärd

Margit

Modern Margareta

Jonas Vicklander

Den 27:e april 1891 föddes i Wiätt gossen Jonas Vicklander. Hans föräldrar var Jonas och Margareta Vicklander. Jonas var deras första barn och familjen bodde hemma hos farföräldrarna, f.d. båtsmannen Jonas och Anna Sjö, i deras stuga, ett friköpt båtsmanstorp om ett rum och kök.

Farfadern dog samma år som Jonas föddes varvid sonen tog över skötseln av gården. Gossen Jonas berättade i vuxen ålder att han som liten ofta fick följa med sin farmor Anna till skogs för att mjölka fäbodskorna. Vid ett tillfälle hade de passerat en

hage med några nyutsläppta hästar på våren, Jonas hade blivit uppspelt av hästarnas vildhet och ursluppit sig en rejäl svordom. Detta hade renderat i att han fick en örfil av sin farmor och tillsägelse om att inte häda.

Jonas gick i folkskola vid Myckelby, efter skolan fick han arbete som skogsarbetare och flottare vid Sandslån samt murarhantlangare i Ådalen. Jonas blev tidigt aktiv inom nykterhetsrörelsen och engagerad i samhälls och livsfrågor.

Vid åren för första Världskrigets början bildades i Sandviken ett socialdemokratiskt ungdomsförbund. Jonas var med och på fotografiet som ska vara från detta tillfälle står han i bakre raden som nummer två från höger.

Under två år läste Jonas vid Hola Folkhögskola för att därefter söka till och komma in vid Folkskoleseminariet i Härnösand.

Jonas skrev under sin ungdom kåserier och insändare i både Västernorrlands Allehanda och Nya Norrland. En del av sina inlägg och kåserier signerade han med namnet "Castor".

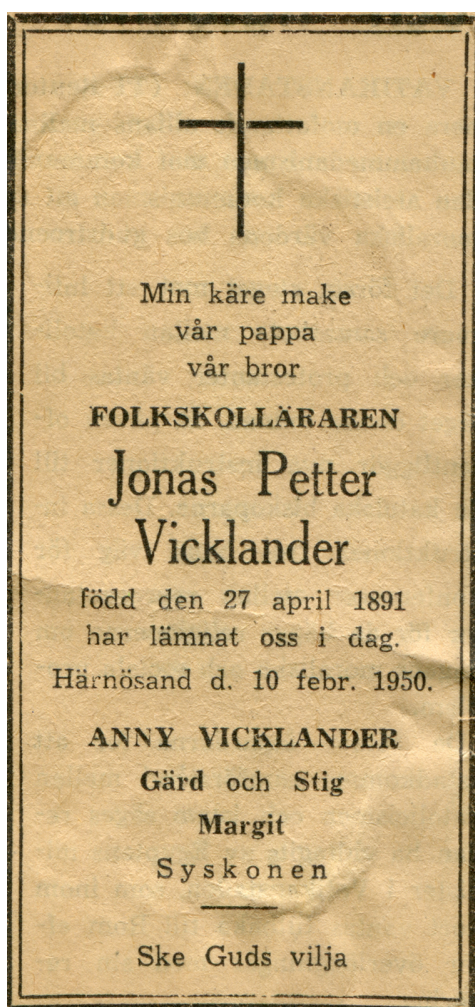
Efter folkskolelärarseminariet vid Härnösand 1920 fick han tjänst som lärare vid Judeby under en kort tid. Därefter var han vid Frånö folkskola under 11 år.

Lördagen den 19:e november år 1921 gifte sig Jonas och Anny Wedin vid Järnväggsgatan 1 i Härnösand. De hade träffats vid en IOGT-lokal där Anny stod och valde bland böcker i en bokhylla. Anny tappade en bok på golvet och Jonas som satt strax intill var snabbt på plats och tog upp boken, sedan började de samtala om böcker.

I Frånö vid Gudmundrå fick Jonas och Anny tre döttrar. Äldsta dottern var Gärd född 1924, sedan kom Disa som dock bara blev fyra dagar gammal, efter Disa kom Margit år 1927. År 1931 sålde familjen huset i Frånö och flyttade till Härnösand där Jonas erhållit tjänst vid Bondsjöskolan. 1936 fick

han en ny tjänst vid Johannesbergsskolan också i Härnösand. Jonas var i unga år aktiv inom IOGT och kampen mot alkohol följde honom genom livet. Han skrev förutom kåserier även insändare där han deltog i debatter rörande olika samhällsfrågor. En god sångröst var han begåvad med och recenserade ofta olika musikaliska evenemang.

(berättat av dottern Gärd)

Jonas och Anny

Härnösands folkskollärarkår har sorg. Alltför hastigt, fast ej oväntat, kom budet om J. P. VICKLANDERS frånfälle. För ett par år sedan kom en första varning, då vår vän och kollega drabbades av en hjärtattack, men en god förbättring ingav goda förhoppningar hos både släkt och vänner. Tyvärr hade hjärtat dock slitits för hårt för att hälsan skulle kunna återvinnas. J. P. Vicklander hörde till de lugna och väl balanserade människorna. Han var därtill en idealist, som ej tummade på sin övertygelse, och därför vann han vänner både inom kåren och bland meningsfränder. Hans absolutistiska ståndpunkt, när det gällde spriten var ingen politisk språngbräda. Filosofiska och teologiska studier passade mycket bättre för vännen Vicklander än politik. Vid sina många och djupsinniga böcker trivdes V, som fisken i vattnet. Hans kunskapsförråd blev därför med tiden både omfattande och mångsidigt. Det var som en av hans meningsfränder inom nykterhetsrörelsen yttrade vid budet om hans bortgång: Han var hemma på alla områden. I detta sammanhang erinrar sig signaturen ett yttrande av biskop Bohlin efter ett filosofiskt anförande av den nu bortgångne: Det är en heder för lärarkåren att ha en sådan man inom sina led. I kårens inre angelägenheter tog Vicklander verksam del.

Vicklanders intressen för övrigt utom skola, som ju var hans livskall, var bl. a. sångens, musikens och kyrkobrodrakårens verksamhet. Under årens lopp deltog han i flera körer såsom god sångarkraft och delvis även som körledare. Kyrkobrodrarna hade förmånen att få stå under hans ledning i flera år. Hans intresse för teologi och humaniora förde honom till Humanistiska klubben och Forum Theologicum Hernodiense. J.P. Vicklander var född i Styrnäs år 1881 och genomgick i unga år Håla folkhögskolas tvååriga kurs. Folkskolläraryxamen tog han i Härnösand 1920. Sedan han därefter tjänstgjort som lärare i Frånö i 11 år, kom han till Härnösand 1931, där han sedan dess ägnat skolan sin kraft. Nu är vännen Vicklander borta från släkt, vänner och kolleger men hans minne skall leva länge än. Vi tackar för de många årens vänskap och kamratskap!

E.N-D—

Ett dödsfall, som kommer att väcka sorg och förstämning inom vida kretsar i Härnösand och Ådalen inträffade i morse då folkskolläraren J. P. Vicklander avled å lasarettet, dit han infördes för ett par veckor sedan. Dödsfallet kom ingalunda oväntat då V. sedan lång tid tillbaka haft ett svårt hjärtlidande, för vilket han gång efter annan måst taga ledigt från sin tjänst.

V. var ångermanlänning till börden och född 1891 i Styrnäs socken av gammal bondestam. Han visade redan i unga år håg åt lärarkallet. Efter att ha vistats i Håla folkhögskola ett par år sökte han slutligen in i folkskoleseminariet i Härnösand, där han avlade folkskolläraryxamen 1920. Strax därefter fick han den första tjänsten i Frånö, Gudmundrå, vilken han behöll till år 1931, då han flyttade till Härnösand.

På sitt skolarbete nedlade Vicklander den största omsorg och nit och hade med stort intresse deltagit i ett flertal fortbildnings kurser. Inom kollegiet och lärareorganisationerna utförde han ett gott arbete och under många år var han styrelsemedlem i Härnösandskretsen av SAF och Folkskolläraryförbundet räknade honom som en av sina mest intresserade medlemmar. Han deltog också i ett flertal ombudsmöten och kongresser. Vicklanders främsta intresse torde dock ha varit sång och musik. Han var själv en ypperlig sångare med utmärkt vacker tenor. Sedan skoltiden hade han deltagit i manssången och var ledare av Härnösands Allmänna Sångförening tills för några år sedan samt en flitig deltagare i Domkyrkokören. Förutom sången ägnade sig hr Vicklander med förkärlek åt studier, då i främsta hand filosofiska och religiösa verk. V. var en idealist av renaste vatten och till hörde en hel del föreningar och samfund. Redan i unga år anslöt han sig till godtemplarorden som han under årens lopp kom att göra goda tjänster. Vidare tillhörde han Odd Felloworden och Humanistiska klubben m. fl. under de senaste åren var det dock Kyrkobrodrarna och Teologiska klubben som han mest ägnade sig åt. Särskilt inom Kyrkobrodrarna, där han under flera år beklädde ordförandeposten, bevaras han i tacksamt minne. Den bortgångne, som efterlämnar minnet av en sällsamt helgjuten och god människa, hade förskaffat sig idel vänner i sin hemstad. Närmast sörjes han av maka och två döttrar samt måg.

Jan-Persson, gemenligen kallad Get-Janne alltsedan han som pojke varit med om att närpå skrämman livet ur en gammal käring genom att spöka ut sig i en gethud med horn och klövar hörde till dem, som tro varken på gud eller djävulen, och som inte akta en präst för mer än en dagdrivare. I sin krafts dagar förde han därför ett vilt och oregerligt liv, som icke blev mildare, då Sara, hustrun hans, dog efter att ha givit livet åt en pojke, som under sina uppväxtår visade gott påbrå efter far sin.

Väl måste han som sed är, följa Sara till graven, ehuru han icke varit i kyrkan, sedan han läste fram sig för prästen. Sålunda sågs han på begravningsdagen följa tätt efter Saras lik, iförd den storrutiga kostym, den bäst han ägde, vilken han förvärvat av handelsmannen i byn genom att för dennes räkning klå upp socknens länsman, som råkat i onåd hos handelsmannen på grund av ett åtal för varuförfalskning.

Kostymen hade visserligen kostat honom ett par månaders fängelse, men den kom honom väl till pass nu på begravningsdagen, trots dess något opassande färg. Men han hade som tecken till sorg knutit Saras svarta sidenkläde kring halsen och kring armen lindat ett stycke av ett svart kantband, som tack vare den ljusare bakgrunden, mycke väl kunde synas.

På Kyrkogården intog han naturligtvis främsta platsen vid graven och när de te skovlarna mull ekade mot kistlocket, kunde en uppmärksam iakttagare verkligen märka något liknande tårar i hans ögon. Om nu dessa tårar framkallats av sorg över sin makas bortgång eller av löken han sväljt innan han beträdde kyrkogården för att dölja spritlukten var ej gott att avgöra. Alltnog, tårarna funnos där, och för ögonblicket uppfattades de nästan allmänt som tecken till djup sorg. Efter begravningen talade prästen, som väl kände till Get-Jannes syndiga leverne, om bättring och omvändelse och den yttersta domen, då Vår Herre skall skilja getterna från fåren o, s, v. Men detta var något, som gubben inte kunde smälta, enär han trodde att prästen med talet om getterna syftade på honom, varför han med ett tydligt mummel om "präster och fårsallar" åtföljts av en kötted, lämnade kyrkan till prästens och församlingens

samfällda förvåning. Någon bättring och omvändelse blev det således inte av. Han fortsatte på samma sätt i sitt sedeslösa liv med dess vilda dryckesorgier. Åren gingo och pojken växte upp utan någon som hälst uppfostran. Brännvinsflaskan och snusdosan avlöste diflaskan, och det dröjde icke länge förrän han var lika mästerlig som far sin i att finna upp svordomar.

Get-Janne hade ännu de två kor kvar, som fanns i ladugården vid hustruns död, vilkas skötsel numera anförtroddes åt en granngumma, som därför betingade sig vissa förmåner in natura. Det hände icke sällan om kvällarna, då korna skulle mjölkas, att gumman snärjde in sig i en repsnara, som pojken skickligt lagt ut innanför lagårdsdörren eller drumlade ikull sig genom de utströdda ärtarna på golvet. Eller också kunde hon ibland, när hon skulle söka efter fyrstickor på murhällen för att tända ljus råka gripa i något klabbigt, som vid närmare undersökning befanns vara kreatursexkrementer. Genom dessa ock liknande upptåg blev pojken snart en fasa för grannarna, som efterhand lärde sig inse, att de kommit i en okynnig pojkes ägo.

Så hände det sig till sist, att Get-Janne måste intaga sjukbädden, och nu insmög sig hos honom för första gången den tanke, att han kanske måste dö. Han började påminna sig vissa detaljer ur sitt förflutna och fann vid denna självrannsakan, att han troligen skulle komma att få göra skäl för namnet även efter döden om han framhårdade i sin tro - förutsatt att det var sant vad prästen hade sagt på begravningsdagen. En lätt förklarlig ängslan började få makt över honom och han kände något liknande ånger röra sig i hans syndiga själ. Om pojken ändå kunde läsa litet ur biblen för honom, menade han, men se de kunde då pojken rakt inte så 10 år som han var: han kunde endast svära och det på god svenska ändå. Så fattade gubben beslutet att skicka efter prästen för att för andra gången i sitt liv undfå herrens heliga nattvard. Pojken anmodades att kalla på prästen, som skulle ta det "heliga sakramentet" med sig.

"Sakramente!" detta var något som pojken aldrig hört förut. Det var således ett viktigt uppdrag han fått och han måste ständigt upprepa det under vägen för att icke glömma det. Dem han mötte på vägen sågo sig om efter honom, då han halvspringande ideligen upprepade sitt "sakramente", sakrament...., men de togo för givet, att han hade något nytt fuffens i sikte

och brydde sig inte vidare om honom. Till sist fick han syn på en katt på sidan om vägen. Den måste han naturligtvis kasta sten på. Men i detsamma han böjde sig för kastet snavade han och föll pladask i diket bredvid, medan uttrycket kanalje* (prefixet skulle te sig för vulgärt i tryck), som var ämnat åt katten, kvävdes i gytjan.

När han omsider genomvåt och lerig kom upp ur diket var katten försvunnen, men än värre: han hade glömt namnet på det som prästen skulle taga med sig. Han fortsatte emellertid vägen fram med större hastighet än förut, under det förbittringen över katten, som på sätt och vis varit orsaken till att han plumsat i diket, ökades med vart språng han gjorde. Följaktligen kunde de, som han nu mötte, höra honom mumla "kattkanalje, kattkanalje" I ilmarsch uppnådde han bestämmelseorten. På gården mötte han prästen, som just kom hem från en jakttur. Vid en jämförelse mellan pojken bedrövliga utseende och hans framstammade önskan att besöka hans far och ta "kattkanaljen" med - i iver ryckte han fram med vad som låg honom ytterst på tungan - Trodde denne, att något farligt inträffat i pojken hem och begav sig genast på väg till det avlägsna skogstorpet. Lodbössan satte han från sig på gården, men kruthornet som hängde på bröstet, glömde han att lämna. Pojken traskade efter ett gott stycke, kommen till den plats där missödet inträffat, fick han sikte på katten igen. Ny jakt anställdes, som naturligtvis avlöpte med seger för "kattkanaljen".

Prästen trädde omsider in i stugan, där Get-Janne låg - som han själv trodde - på sitt yttersta och harklade i skymningen. Av honom fick han nu veta, vad det egentligen var fråga om, men som han nu inte hade "sakramentet" med, så skulle han väl läsa ett stycke ur bibeln i stället. En stol sattes fram till sängen med ett ljus på. Då kruthornet komma i upp och nedvänd ställning, varvid innehållet rann ut över ljuslågan. På detta följde en explosion, som skakade hela huset. Frukten gav Get-Janne krafter, och tyst som en ande smög han sig ut ur det krutrökfyllda rummet. På trappan törnade han ihop med pojken som i detsamma kom hem. Vid åsynen av fadern som med ett av rädsla vanställt ansikte kom utrusandes i bara skjortan, vågade han sig på att fråga: Vart tänker i ta vägen far, I se så förskräckt ut? - " Jesus för h-e, håll käften pojke, viskade gubben i förbifarten" Vår Herre och Satan slåss i min syndiga själ därinne, så stuga håll på mista

take. Tar den Onde råda, så säj inte va ja ä men tar Vår Herre råda, så ligger ja i Storkornas bås i fängelse. - Och där ligger han förmodligen ännu i väntan på segerbudskapet ty striden pågår fortfarande.

Jonas och Anny uppklädda i trädgården.